

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/148/2022                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 5818201699                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 06.09.2022                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Peter Brňák              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2022:5818201699.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky A. O., bývajúcej v S. XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Vévurkovou, so sídlom v Námestove, Mieru 312, proti manželovi O. O., bývajúcim v F. Z. XX, zastúpenému advokátom Mgr. Igorom Paliderom, so sídlom v Zubrohlave, Klinec II 215/29, o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom I. narodenej XX. E. XXXX a B., narodenom 2. O. XXXX, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4P/43/2018, zastúpení procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4P/43/2018, o dovolaní manžela - otca maloletých detí proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. októbra 2021, sp. zn. 10CoP/46/2021, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. marca 2021 č. k. 4P/43/2018-183 manželstvo A. O., rod. S., nar. XX.X.XXXX, a O. O., nar. XX.X.XXXX, uzavreté dňa XX. W. XXXX v S., zapísané v knihe matričného úradu X., vo zväzku X, ročník XXXX, strana XXX, pod poradovým číslom XX rozviedol (výrok I.). Maloleté deti O., I., nar. XX.XX.XXXX a B., nar. X.X.XXXX zveril do osobnej starostlivosti matky s právom oboch rodičov zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok (výrok II.). Otcovi maloletých detí uložil povinnosť platiť na výživu maloletej I., nar. XX.XX.XXXX sumu vo výške 110,- eur mesačne a na výživu maloletého B., nar. X.X.XXXX sumu vo výške 90,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí (výrok III.). Otcovi maloletých detí umožnil stretávať sa s maloletými deťmi nasledovne: s maloletým B.: každý párný víkend od piatku od 12:00 hod. kedy si otec maloletého prevezme v základnej škole, ktorú navštevuje maloletý, do pondelka do 07:00 hod. kedy otec maloletého zavezie do školy, ktorú maloletý navštevuje, každý nepárny týždeň v stredu od 14:00 hod. kedy si otec maloletého prevezme v základnej škole, ktorú maloletý navštevuje, do štvrtku do 18:00 hod. kedy otec maloletého odovzdá v

mieste bydliska maloletého, počas letných prázdnin v čase od 01.07. príslušného kalendárneho roka od 09:00 hod. do 14.07. príslušného kalendárneho roka do 18:00 hod., a od 01.08. príslušného kalendárneho roka od 09:00 hod. do 07.08. príslušného kalendárneho roka do 18:00 hod., počas vianočných sviatkov každý párny rok v čase od 23.12. príslušného kalendárneho roka od 09:00 hod. do 26.12. príslušného kalendárneho roka do 18:00 hod., a každý nepárny rok v čase od 31.12. príslušného kalendárneho roka od 09:00 hod. do 01.01. nasledujúce roka do 18:00 hod., počas veľkonočných sviatkov každý nepárny rok v čase od Veľkého piatku od 09:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18:00 hod., počas jarných prázdnin každý párny rok od pondelka od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a s maloletou I.: každý párny víkend v nedeľu od 10:00 hod. do 18:00 hod., kedy si otec maloletú prevezme v určenom čase v mieste jej bydliska, kde ju v určenom čase následne odovzdá. (výrok IV.). Vo zvyšku návrh otca zamietol (výrok V.). Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok VI.).

1.1. Rozhodnutie odôvodnil tým, že za preukázané vyhodnotil vážne narušenie vzťahov medzi manželmi. Konštatoval v danej spojitosti, že rozvrat ich vzťahu bol zrejme spôsobený tým, že manželia uzavreli manželstvo po krátkej známosti, bez bližšieho spoznania sa. Evidentne vstupovali do manželstva s určitými predstavami, ktoré sa nepodarilo naplniť, čo spôsobilo medzi nimi problémy, ktoré vyústili do stavu, kedy je manželstvo len formálnym zväzkom dvoch ľudí, ktorí nedokážu medzi sebou komunikovať a nedokážu spoločne vychovávať deti. Rozvod je v danom prípade nevyhnutným riešením a to aj v záujme výchovy maloletých detí.

1.2. Vo vzťahu k úprave rodičovských práv a povinností na čas po rozvoze zdôraznil, že osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje matka, pričom ohľadom výkonu starostlivosti o deti neboli u matky zistené žiadne pochybenia. Dodal, že otec maloletých detí z dôvodu svojho zamestnania, ale aj s poukazom na vek a potreby maloletých detí by nemohol realizovať plnohodnotnú starostlivosť o ne.

1.3. Vo vzťahu k stanoveniu vyživovacej povinnosti skutkovo ustálil, že matka maloletých detí je zamestnaná s príjmom vo výške okolo 700,- eur mesačne. Mesačné výdavky marky sa pohybujú okolo 414,- eur. Aktuálny príjem otca maloletých detí podľa pracovnej zmluvy predstavuje 580,- eur mesačne. Otec tiež poberá čiastočný invalidný dôchodok vo výške 180,- eur. Nakoľko jeho výdavky tvoria sumu 941,50 eur, je preukázateľne každý mesiac v strate cca 180,- eur.

1.4. Otec maloletých detí zrušil živnosť, ktorú skutočnosť odôvodnil tým, že práca v stavebníctve je neistá. Toto tvrdenie je však v rozpore so súčasným stavom, nakoľko otec detí ja naďalej zamestnaný v stavebníctve, avšak ako živnostník dokázal zarobiť mesačne aj sumu 2.000,- eur a ako zamestnanec má pevnú mzdu vo výške 580,- eur. Otec maloletých detí sa tým dobrovoľne vzdal vyššieho príjmu. Navyše, pokiaľ pravidelne uhrádza výživné vo výške 200,- eur, bude aj naďalej schopný plniť si vyživovaciu povinnosť v takejto výške.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom sp. zn. 10CoP/46/2021 z 27. októbra 2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. V odôvodnení uviedol, že v rozpore s obsahom spisu je zásadná odvolacia argumentácia (otca/manžela) o predčasnosti výroku o rozvoze manželov. Len dotknuté rozvodové konanie prebieha od 19.8.2018, t. j. aktuálne beží už viac než 3 roky (pričom už podaniu návrhu na súd logicky predchádzalo určité obdobie nezhôd manželov), pričom žiadna okolnosť nenaznačuje či i len v minimálnej miere tendenciu nápravy vzťahov medzi manželmi (skôr naopak). Táto skutočnosť už sama osebe umožňuje stotožniť sa so záverom prvoinštančného súdu o trvalom charaktere rozvratu partnerských vzťahov. Čo sa týka atribútu vážnosti (rozvratu), okrem rozoberaného časového aspektu (a tvrdení navrhovateľky) ho potvrdzujú vyjadrenia samotného odvolateľa, ktorý napriek tvrdenému nesúhlasu s rozvodom rozsiahlo poukazuje na negatíva spolužitia s navrhovateľkou, čím zásadne znižuje vierohodnosť svojho stanoviska o prechodnosti/prekonateľnosti vzájomných názorových rozdielov. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že navrhovateľka už v minulosti spoločnú domácnosť opustila a následne sa vrátila. Vyššie opísaná chronológia veci totiž nasvedčuje trvalému charakteru jej rozhodnutia.

2.2. Pokiaľ ide o zverenie detí do starostlivosti matky, v zhode s názorom súdu prvej inštancie poukazuje na závery vyslovené ustanoveným znalcom, ako i faktický stav, kedy sú deti dlhodobo v starostlivosti matky, v súvislosti s ktorou starostlivosťou neboli zistené žiadne deficit vyvolávajúce potrebu zmeny

výchovného prostredia. Pripomenul, že znalkyňa v rozpore s tvrdením otca nezistila manipuláciu s názorom maloletej I.. Konštatoval, že osobitne u nej sú dôvody zverenia matke úplne jednoznačné, keď znalkyňa konštatovala viaceré významné okolnosti vyvolávajúce u maloletej odmietavý postoj k otcovi - otec nedokáže citlivo reagovať na jej signály o potrebe jeho pozornosti, čo maloletá vníma ako emocionálny chlad a dištanc, otca pre jeho povahu s tendenciou k výbušnosti, rozčuľovaniu sa pre maličkosti a náladovosť vníma ako konfliktného, v súčasnej dobe najmä zo strany otca pociťuje nedostatok rešpektu a porozumenia, čo negatívne zasahuje do jej rozvoja autonómie a osobnej integrity. Rovnako považuje za potrebné rešpektovať vôľu maloletej, ktorá je už vo veku (13 rokov), kedy chápe súvislosti a dopady prejaveneho názoru. Konštatoval, ale, že zverenie detí do starostlivosti matky neznamena vylúčenie otca z výchovného vplyvu nad deťmi, len reflektuje aktuálnu situáciu v danej rodine, kde v dôsledku partnerských nezhôd rodičov negatívne vyplývajúcich na deti (znalkyňou konštatovaná/zistená úzkosť maloletej I., ktorá nie je trvalou črtou jej osobnosti, ale je spôsobená emocionálnym stresom dôsledkom narušených rodinných vzťahov pri rozpade rodiny) bolo nevyhnutné ustáliť aktuálne vhodnejšie východné prostredie, ktorým je za daných okolností domácnosť matky. Uviedol, že pokiaľ dôjde k zlepšeniu, je možné pristúpiť k rozšíreniu úpravy/rozsahu stretávania (či už súdnym rozhodnutím alebo ideálne dohodou rodičov).

2.3. I súvisiaci výrok o úprave styku korešponduje úvaha znalkyne o vhodnosti jeho individuálnej úpravy vo vzťahu k deťom (odzrkadľujúcej odlišnú „kvalitu“ väzieb detí k otcovi, ako aj ich rozdielny vek a tým vyvolané preferencie) a súčasne zohľadňuje v súdnom konaní prejavenu vôľu maloletej I.. Práve tejto jej vôli zodpovedá ustálený (užší) časový rámec (jej) stretávania sa s otcom. Pokiaľ ide o maloletého B., je skutková situácia jednoduchšia, napätá situácia medzi rodičmi sa na jeho väzbe k otcovi totiž neprejavila takou intenzitou ako je tomu u maloletej I. (zrejme aj z dôvodu jej „rodového“ inklinovania k matke), preto je plne odôvodnený širší rámec stretávania sa s otcom tak, ako to nastavil súd prvej inštancie.

2.4. K súdom určenej výške výživného uviedol, že základom otcovej odvolacej argumentácie je nesúhlas s hodnotením princípu potenciality (v podobe vzdania sa vyššieho príjmu) na strane otca, pričom tak odvolateľ ako i súd prvej inštancie zhodne prehliadli, že túto otázku už záväzne vyriešil/uzatvoril okresný súd v rámci skoršieho rozsudku č.k. 11P/34/2018-162 zo dňa 22.12.2018, kde (bod 28 jeho odôvodnenia), v rámci ktorého vyhodnotil zrušenie živnosti (opäť namietané otcom v tomto konaní/odvolaní) za nerozvážne a účelové, bez preukázania nutnosti z takéhoto postupu (zrušenia živnosti) a (preto) vychádzal z (potencionálneho) príjmu otca dosahovaného počas výkonu živnosti vo výške cca 1.000 eur mesačne. Platí, že konajúci súd nie je oprávnený revidovať (opakovane posudzovať) už (súdom) právoplatne ustálené závery o existencii potenciality schopností a možností výživou povinnej osoby, ale musí ich rešpektovať (vychádzať z nich). Uviedol, že pomerovaním takto zistených východísk/kritérií (t. j. schopností a možností výživou povinnej osoby s odôvodnenými potrebami dieťaťa) určovania výšky vyživovacej povinnosti možno súdom prvej inštancie určenú výšku výživného považovať za adekvátnu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie a navrhol ho zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

3.1. K vadám konania uviedol, že spočívajú v tom, že súdy nižšej inštancie nepostupovali dôsledne a zaťažili celé konanie vadou nedostatočného odôvodnenia, keď nedostal na svoje odvolacie námietky zo strany odvolacieho súdu náležitú a presvedčivú odpoveď (čiastočne len v rámci bodov 25 až 30 odôvodnenia) a vadou prekvapivého a neočakávaného rozhodnutia. Zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky považuje za predčasné. Konštatoval, že pre rozhodnutie absentovali aktuálne správy sociálnej kurately a riadne vypočutie detí a rodičov. Matka mu opakovane bránila samostatnému styku s deťmi čo preukazujú podané podnety na políciu a sociálnu kuratelu. Namietal, že v tak malom rozsahu akým mu bol upravený styk s maloletou I. sa nedá realizovať žiadne výchovné pôsobenie a je zjavné, že tento rozsah styku bude viesť k postupnému odcudzeniu s maloletou (II. 56/2017). Aj vzhľadom na uvedené v odvolaní poukázal na najvhodnejšiu formu styku s maloletou, kde by trávila s ním rovnaký čas ako maloletý B.. V tejto súvislosti odkázal na znenie § 24 ods. 4 Zákona o rodine ako i na princíp proporcionality ako základné východisko pri aplikácii akéhokoľvek práva v právnom štáte (PL. ÚS 12/01). Podľa dovolateľa súdy nižšej inštancie nesprávne hodnotili i jeho zdravotný, keď ho posudzovali ho ako úplne zdravého človeka a to aj napriek tomu, že preukázal stratu schopnosti vykonávať prácu v rozsahu 60% výkonu zdravého človeka, pričom poberá invalidný dôchodok vo výške 191,- Eur.

Namietal, že odvolací súd nesprávne poukazoval na závery rozsudku sp. zn. 11P/34/2018-162 (bod 28 odôvodnenia), pretože pri rozhodovaní v tomto konaní boli jeho rozhodné zárobkové pomery odlišné. Uviedol, že doterajšie výživné 200,- eur na obe deti platil doteraz len vďaka finančnej výpomoci rodiny a navyše súd mal vziať do úvahy, že od času odchodu matky zo spoločnej domácnosti sám zabezpečuje platenie celých mesačných úhrad za hypotéku a náklady na bývanie v rodinnom dome, aby túto nehnuteľnosť udržal pre svoju rodinu, nakoľko bez strechy nad hlavou by nemal vôbec možnosti na výchovné pôsobenie na deti a uplatňovanie rodičovských práv. Súdy mali riadne a dôsledne vyhodnotiť jednotlivé dôkazy a tvrdenia strán, napriek tomu vôbec nebrali do úvahy účelovosť argumentácie matky, zaujatosť správ kolízneho opatrovníka a rozpornosť znaleckého posudku č. 18/2020, a napokon vydali nepreskúmateľné a nezákonné rozhodnutie nereagujúce na jeho odvolacie dôvody. Zdôraznil, že je presvedčený, že uvedené pochybenia a nejednoznačnosť a nepreskúmateľnosť označeného rozhodnutia odvolacieho súdu zakladá prípustný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP - porušenie práva na spravodlivý proces.

3.2. V závere dovolateľ skoncipoval dovoláciu otázku (zrejme v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP): „Umožňuje absencia riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu k podstatným dovolacím dôvodom žalovaného a jeho nepreskúmateľnosť z pohľadu žalovaného uplatniť výnimočne postup podľa druhej vety stanoviska R 2/2016 s prípustnosťou a dôvodnosťou dovolania v tomto konaní?“.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnuté rozsudky prvoinštančného a odvolacieho súdu vychádzajú z nálezite zisteného skutkového stavu veci a rovnako i zo správneho právneho posúdenia, sú zákonné, riadne odôvodnené a dovolanie otca navrhla podľa § 447 písm. f/ CSP odmietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že prvoinštančný súd pred svojím rozhodnutím vo veci samej vykonal dostatočné dokazovanie, kde rodičia mali dostatočný priestor vyjadriť sa k danej veci, taktiež dokladali množstvo vyjadrení, ktorými sa konajúci súd zaoberal a rozhodoval na základe predložených dôkazov. Z jeho strany bolo rodičom a maloletým deťom neustále poskytované sociálne poradenstvo a pomoc pri výkone rodičovských práv a povinností. Zdôraznil pritom, že to bol práve otec, ktorý dňa 29. septembra 2021 na Úrade práce v Námestove podpísal nesúhlas s poskytovaním akejkoľvek psychologickéj pomoci pre maloletú I., kde uviedol, že maloletá je z uvedených stretnutí s psychológom viac traumatizovaná.

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v týchto veciach je od 1. júla 2016 upravené v Civilnom mimosporovom poriadku. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania matky bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie matky maloletej nie je prípustné.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán,

ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

12.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

14. V danom prípade otec vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého odvolacieho rozhodnutia súvisiace predovšetkým s procesom vykonávaného dokazovania. Postupom súdov oboch nižších inštancií bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces tým, že súdy nesprávne a neúplne zistili skutkový stav, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili a tak dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam.

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť

rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav (resp. v mimosporových konaniach skutočný stav) a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (tu porovnaj § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečenie toho, aby sa zisťovanie skutkového (skutočného) stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP a I. ÚS 350/08).

17. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

18. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je preto dovolacia námietka dovolateľa týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú tiež bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykoná, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

19. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (bod 13 ostatná veta). Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania pred nižšími súdmi sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný závermi súdov nižších inštancií ohľadom skutočností, že obe maloleté deti sú dlhodobo v starostlivosti matky, v súvislosti s ktorou starostlivosťou neboli zistené žiadne deficity vyvolávajúce potrebu zmeny výchovného prostredia; tiež ohľadom nezistenia manipulácie s názorom maloletej I., ale naopak zistenia viacerých významných okolností vyvolávajúcich u maloletej odmietavý postoj k otcovi - otec nedokáže citlivo reagovať na jej signály o potrebe jeho pozornosti, čo maloletá vníma ako emocionálny chlad a dištanc, otca pre jeho povahu s tendenciou k výbušnosti,

rozčulovaní sa pre maličkosti a náladovosť vníma ako konfliktného, v súčasnej dobe najmä zo strany otca pociťuje nedostatok rešpektu a porozumenia, čo negatívne zasahuje do jej rozvoja autonómie a osobnej integrity, pričom maloletá rovnako považuje za potrebné rešpektovať i jej vôľu, ktorá maloletá je už vo veku (13 rokov), kedy chápe súvislosti a dopady prejaveneho názoru (uvedené skutočnosti celkom jednoznačne vyplynuli z vykonaného znaleckého dokazovania v prejednávanej veci znalkyňou z odboru psychológia, odvetvie: klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých); že maloletá I. prejavila vôľou stretávať sa s otcom každý druhý víkend v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod. a tým zostať v osobnej starostlivosti matky, čo vyplýva z výsluchu maloletej uskutočneného súdom prvej inštancie na súdnom pojednávaní (zápisnica z pojednávania súdu dňa 12. marca 2021, č. l. 176 spisu). Dovolací súd v tomto ohľade nemohol prihliadnuť ani na vyjadrenia procesného opatrovníka.

19.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade známosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

20. Akokoľvek by sa najvyšší súd stotožnil s východiskami dovolateľa, ktorý svojím postupom sledoval presadenie všeobecne žiaduceho cieľa v podobe zachovania vzájomného vzťahu medzi maloletou a ním ako druhým rodičom, nemôže v žiadnom prípade akceptovať skutočnosť, že sa ho dovolateľ snaží dosiahnuť bez ohľadu na súčasný postoj maloletej.

21. Najvyšší súd zdôrazňuje, že výchovné pôsobenie rodiča na dieťa, a to aj v zmysle rozhodnutia súdu o výchove, nikdy nesmie prekročiť racionálnu hranicu a malo by rešpektovať najlepší záujem dieťaťa tak, aby boli naplnené požiadavky stanovené článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

22. Najvyšší súd tiež uvádza, že vyššie uvedené závery by nemali byť vnímané ako „vítazstvo“ matky či „prehra“ otca. Obaja rodičia majú na výber, buď zotrvať výlučne na svojich postojoch a budú maloletú naďalej vystavovať zjavne traumatizujúcim zážitkom, alebo nájsť spoločnú reč s cieľom spolupôsobiť na zabezpečenie jej všestranného rozvoja. Nezostáva než dúfať, že dospelí uprednostnia druhú možnosť (spoločnú reč s cieľom spolupôsobiť na zabezpečenie všestranného rozvoja oboch svojich maloletých detí).

23. Nad rámec uvedeného, ??dovolací súd považuje za vhodné pripomenúť, že rozhodnutia všeobecných súdov o úprave výchovných pomerov nemajú povahu rozhodnutí absolútne konečných a teda nezmeniteľných, ako správne podotkol i odvolací súd v napadnutom rozsudku. Urovanie vzájomných vzťahov medzi rodičmi, snaha o nájdenie spoločného konsenzu nad spôsobom výchovy maloletých detí (s ohľadom na ich najlepšie záujmy) a teda vyvarovanie sa konaniu, v ktorom sa maloleté dieťa a realizácia rodičovských práv stáva akýmsi „nástrojom na vybavovanie vzájomných nezrovnalostí“ a domnelých krívd medzi rodičmi, by však mali byť predpokladom pre prehĺbenie rodinných väzieb a dôvodom na úpravu výchovných pomerov k maloletým deťom v čo najlepšom záujme pre nich samých, nie ich cieľom.

24. Otec smeroval dovoláciu argumentáciu i voči rozhodnutiu o výške určenej mu vyživovacej povinnosti na maloleté deti na čas po rozvode manželstva, v rámci ktorej nesúhlasil s hodnotením princípu potencionality príjmu (v podobe vzdania sa vyššieho príjmu) na jeho strane, ktorú argumentáciu len „preniesol“ z odvolania, s ktorou námietkou sa odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysporiadal v bode 29 a 30 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Odvolací súd zdôraznil, že otázku potencionality príjmu otca už záväzne vyriešil okresný súd v rámci skoršieho rozsudku č. k. 11P/34/2018-162 zo dňa 22. decembra 2018, ktorým upravoval práva a povinnosti rodičov k deťom na čas do rozvodu, pričom otec

netvrdil nové skutočnosti, ktoré by zakladali zmenu jeho pomerov od tejto predchádzajúcej úpravy, čím súdy nemali splnené podmienky vychádzať z iného príjmu otca. Podľa odvolacieho súdu platí, že konajúci súd nie je oprávnený revidovať (opakovane posudzovať) už (súdom) právoplatne ustálené závery o existencii potenciality schopností a možností výživou povinnej osoby, ale musí ich rešpektovať (vychádzať z nich), ktorý právny záver dovolateľ kvalifikovaným spôsobom v dovolaní nenamietal. Preto i v danom prípade platí, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. K námietke dovolateľa o zaujatosti správ kolízneho opatrovníka (pokiaľ tým dovolateľ namietal zaujatosť procesného opatrovníka maloletých detí) dovolací súd odkazuje na znenie § 73 ods. 2 písm. b/ bod 2 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, podľa ktorého funkciu kolízneho opatrovníka podľa osobitného predpisu (Zákona o rodine) vykonáva úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

26. V zmysle § 90 ods. 4 písm. a/ zákona č. 305/2005 Z. z. miestna príslušnosť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny sa spravuje sídlom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého obvode má dieťa obvyklý pobyt.

27. Prílohy č. 1 a 2 zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti, stanovujú zoznam sídiel a územných obvodov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, medzi ktorými je i Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo.

28. V zmysle citovaných ustanovení zákona č. 305/2005 Z. z., miestne príslušným priamo zo zákona na vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine je teda ten úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v obvode ktorého má maloleté dieťa obvyklý pobyt. Pojem obvyklý pobyt náš právny poriadok, ale ani právo Európskej únie nedefinuje. Z pojmu však vyplýva, že ide o miesto, kde sa daná osoba zdržiava s úmyslom dlhodobejšie sa tam zdržiavať, pričom sa vyžaduje i určité trvanie tohto stavu. Z uvedeného vyplýva, že obvyklý pobyt maloletých je v obvode Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo. Tento úrad ako kolízny opatrovník je potom priamo zo zákona miestne príslušným na vykonávanie funkcie procesného opatrovníka v danom konaní. Keďže v citovanom zákone ani v iných súvisiacich právnych normách nejestvuje ustanovenie, ktoré by umožňovalo vylúčenie či zámenu zákonom stanoveného miestne príslušného úradu za iný úrad, nejestvuje žiaden zákonný podklad pre takýto postup.

29. Dovolací súd poukazuje, že úrad má zákonnú povinnosť zastupovať výlučne záujmy dieťaťa a nie niektorého z rodičov (§ 61 Zákona o rodine) a že za opatrovníka maloletým bol ustanovený predmetný úrad ako právnická osoba. Je vecou kompetentných zamestnancov úradu, ktorého konkrétneho pracovníka poveria povinnosťou zastupovať maloletých v konaní. Prípadná otázka vylúčenia takéhoto pracovníka nejustičného orgánu z dôvodu jeho zaujatosti môže byť potom z podnetu účastníka riešená mimo súdneho konania nadriadeným povereným zamestnancom úradu.

30. V súvislosti s namietanou prekvapivosťou napadnutého rozsudku dovolací súd poznamenáva, že o prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu by v danej veci mohlo ísť vtedy, ak by proti iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu nemal otec ako účastník konania možnosť sa vyjadrovať, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy. V prejednávanej veci ale o taký prípad nejde. Dovolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). Na posudzovaný prípad neaplikoval žiadne ustanovenie všeobecného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Navyše dovolateľ v dovolaní žiadnym spôsobom nekonkretizoval takéto ustanovenie všeobecného právneho predpisu, len „všeobecne poukázal“, že súdy nižších inštancií v danom konaní nepostupovali dôsledne a zaťažili celé konanie vadou prekvapivého a neočakávaného rozhodnutia.

30.1. Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že z práva na spravodlivý súdny proces pre účastníka nevyplýva právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou

a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (bod 12.1).

31. Pokiaľ ide o dovoláciu argumentáciu otca, týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, prípadne jeho nepresvedčivosti či nepreskúmateľnosti, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (viď I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

32. Na záseade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

33. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

34. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (použitý § 387 ods. 2 CSP odvolacím súdom), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa matka domáhala, čo sledoval otec, z ktorých skutočností a dôkazov súd vychádzal, akými úvahami sa riadil prvoinstančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu otca. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

35. Dovolací súd v tejto súvislosti uzatvára, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky námietky odvolania. Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Odvolací súd aplikáciou § 387 ods. 2 CSP vyjadruje nielen svoj záver, že napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za vecne správne, ale zároveň (i keď bez výslovného vyjadrenia) aj záver, že námietky vznesené účastníkom konania v odvolaní nie sú dôvodné, právne významné alebo spôsobilé spochybniť správnosť záverov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak sú splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s

odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky sú splnené, má aplikácia § 387 ods. 2 CSP oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

36. Najvyšší súd závermi prezentovanými v predchádzajúcich bodoch dáva zároveň i odpoveď na otcom koncipovanú otázku predostretú v dovolaní. (bod 3.2.)

37. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd pripomína i konštatovanie ústavného súdu uvedené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

38. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

39. Otec podal dovolanie i podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP tvrdiac, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil.

40. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

41. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

42. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

43. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

44. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú

(ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

45. V kontexte vyššie uvedeného, i keď otec dovolanie formálne odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, právnu otázku zásadného významu - ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie - nijako neformuluje (bod 3.2.). Z obsahu jeho dovolania možno vyvodit' len nesúhlas dovolateľa s úvahami, skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu. Dovolateľ napádal i nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu (3.1), z čoho vyvodzuje prostú otázku, ktorou sa pýta odvolacieho súdu, či je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, t. j. či trpí zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, na ktorú otázku dovolateľ už dostal odpoveď v bodoch 24 a 25.

46. Pokiaľ by odvolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

47. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že ani na podklade dovolania žalovaného podľa § 421 ods. 1 CSP nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

48. So zreteľom na uvedené najvyšší súd dovolanie otca, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP (dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP) a podľa § 447 písm. f/ CSP (dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

49. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

50. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.